

TÖRECSÉK

Kétágyas

Anyám tehát a regisztrációs lapot lobogtatta, úgy mondta: induljunk, mondta azt is, hova, nem tudtam már rendesen figyelni rá, nagyon hiányzott a szokásos adag, nehéz volt a világ, ólommal voltak leöntve a léptek, hanyag mozdulattal tekertem nyakamra sálamat, verejtékeztem és dideregtem egyszerre. Anyám kezét fogtam, szédültem, másik, jéghideg tenyeremben a két csomag közül a könnyebbik, benne ruhák, zokni, fürdőköpeny, könnyű kabát, alsóneműt nem hoztam, tizenhat éves korom óta nem hordok, könyv sincsen, nem bírnám figyelemmel, erővel, úgyhogy maradt az újság, abból vettünk egy jó nagy stócot, talán később már képes leszek a főcímeiken kívül mást is elolvasni belőlük, egyelőre nem megy.

A szoba, fizetnünk sem kellett érte, hogy ilyen legyen, kétágyas, rögtön az első emelet. Semmi különleges nem volt benne, egyszerű, tiszta, tv is van, kis mosdó, viszonylag jó ágy, a falakon körben képek, azt nem tudnám megmondani, kiktől, tájékoztató alaprajz a kórházról, mindenféle szárny, igazgatási épület, osztály, mosoda. Egy bánatos, furcsán, sötétén izzó figura ült a bejárattól számított bal oldali ágyon, kétágyas volt a szoba, úgyhogy enyém akkor a másik, egy Caspar David Friedrich-kép alatt. Ezt az egyet felismertem, megjegyeztem, hátát mutató alak ül rajta, mint a szobatárs az ablakban, fura, feszes, ideges pózban. Lassan fordult meg, tényleg úgy, mintha többszáz éves lenne, nem állt fel, de nyújtotta a kezét, szólni nem szólt, bemutatkoztam.

Réthesy-Máz Andor

A figura az ablaknál ült, az ajtónak háttal, kifelé bámult, nem csinált semmi különöset, a levegő mégis remegett körülötte, aztán egyszer csak megfordult, kezét nyújtott, úgy nézett fel rám és bemutatkozott: Réthesy-Máz. Réthesy-Máz Andor. Így hívták. A szobát tehát vele fogom megosztani, két hét, azután megyek majd tovább Töröcskére, az Intézet ottani részlegére szól a beutaló második fele.

Amikor a szobába beléptem és elfoglaltam a helyemet, még nem tudhattam, hogy a két hét leteltével Réthesy-Máz is költözik, hogy ő is jön velem, és hogy addigra megszokom őt is, mert nem vitás, dilis, de viselhető, nem nagy gáz, bölcsész, filozófia szakos, régóta járja, ismerős érzés, nálunk is tele volt ilyenekkel a padlás. Amit megtudtam róla, a bajáról, hogy erős tévképzetei vannak és személyiségzavaros is (Dumpf Endrének nevezi néha magát), hát, bizony nem mostanában kap majd diplomát. Mindazonáltal jobb, mintha valami tuskó pszichopátával zártak volna össze. Andor csendes volt, bolondériája meg az, hogy költői munkáit, néhány soros szösszeneteket akár, naponta kitűzte a falújságra, a folyosón fel és alá járva osztogatta kézzel írt, sok példányban gyártott, napi cetlijeit, agymenéseit. A helyzethez képest (állandóan ver a víz, fáj a bőröm, éget az ínyem, remeg a kezem és rognak a térdeim) jól megvagyok.

Ebéd-lét

Andorral az élen megindult az osztály legnagyobb része a tv-szoba melletti ebédlőbe, én a furcsa kis csorda mögött baktatok, dél van, ezért a megindulás, ebédre készülünk, a napirendet még nem olvastam át, de két nap elég ahhoz, hogy ezt tudjam: az ebédet ilyenkor, pontosan délben hozzák. Mondom, az élen sötéten izzó szobatársam, Réthesy-Máz, mintha tényleg két évszázaddal korábban varázsolták volna ide, a pepitaköves folyosóra, potyognak ki az összefirkált cetlik a zsebéből, ezeket osztogatja állítólag majd minden nap, rajta mindig egy aznapi szösszenet, apró költemény, az egyik nővér azt mondta rá, úgy nevezte őket, *szokásos agymenések*, de néha meglepően jók, főleg azokon a napokon, amikor Dumpf Endrének kell szólítani valami miatt. Lehajolok, felveszek egy „példányt”, hogy milyen is az aznapi termés, elolvasom, emlékszem, el is mosolyodok, egészen frankó kis opusz, *ebéd-lét*, némiképp egzisztencialista stíjlban nyomott szövegecske. A bolond, a zseni meg a hajszál, hogy milyen igaz, ez jutott eszembe, emlékszem, még szorongattam egy kicsit a fecnit, aztán amikor már kívülről fújtam, magam sem tudom, miért, de zsebre raktam.

*Kiülök, igen, kiki, a teraszra,
arcéletem beletartom a napba,
ugyanjót pőfékelészek, és azon
merengek el, hogy egy másik,
homályos hajnalon majd
ugyanaz a nap úgy jön fel,
hogy én már nem lézek,
már nem vagyok.*

Ebéd

Az ebédlővel kapcsolatban: a folyosó lakói közül azok közé tartoztam, akik kijöttek enni a szobából, engedték, és képes is voltam rá. Ahogy igyekeztem a többiek után, Andor sorai zakatoltak a fejemben. Remegtem még, erősen, forrón verejtékeztem, mindazonáltal elhagytam mégiscsak a szobát. Mire odaértem, a menzaserű kiadó pultnál már hosszabb volt a sor, de Andor integetett, hívott, hogy ő mindjárt odaér, hogy elől áll, álljak mellé, és akkor ülünk le majd együtt egy asztalhoz,

hogy akkor ő most egy közös ebédre invitál. Emlékszem, szánalmasnak tartottam, szegény flótás úgy csinált, mintha étteremben lettünk volna, és ő éppen meghívna egy komolyabb ebédre, egy többfogatásra.

A konyha meglepően jó volt, sokkal rosszabbra számítottam. Egykori kollégistaként nem voltam finnyás, a kapron kívül mindent szerettem, de azért jó volt, hogy nem az általános sulimra emlékeztető kelkáposztaszerű moslékot adták. Réthesy-Máz, szobatársam, friss barátom is ezt hozta szóba, teljesen világosan beszélt akkor, hogy lehet a kelkáposztát igenis szeretni, merthogy finom az, csak belisztezni (így nevezte a habarást), na, csak azt nem szabad. „Hozzá virslit, tükörtojást, vagy esetleg jobb minőségű felvágottat mondanék”, mondta, én meg csak pislogtam megzavarodva, mert mintha most egy teljesen másik ember ült volna velem szemben, nem az a lázasan izzó, zavart figura, aki alig pár napja fogadott a szobában, magába zárkózva, súlyos lélekkel, sötét aurával.

Napirend

6:00-7:00-ig Ébresztő, reggeli tisztálkodás, kórterem rendbetétele, ágyazás, szükség esetén ágyneműcsere,
7:00-7:45 Vérnyomásmérés, gyógyszerosztás.
7:45-8:00 Reggeli (pontos ideje a reggeli érkezésétől függ, a városból hozzák)
8:30-10:00 Vizit. Hétfőn I. emelet, aztán szünet, majd csütörtökön a II. emeleten.
10:00-11:30 Foglalkozás, csoportok
11:45-12:00 Ebéd (ideje megint az ebéd érkezésétől függ)
12:30-13:00 déli gyógyszerosztás, a gyógyszeres tokok több részre vannak osztva, ez a középső,
14:00-15:00 között: csendes pihenő.
15:00-16:00 Délutáni foglalkozás, megint a terápiás csoportok
16:30-17:00 Vacsoraosztás, utána kis szabad idő az épületen belül, majd gyógyszerosztás nyolckor.
21:30 Villanyoltás. Azt gondoltam, hogy ehhez a ponthoz soha nem szokom majd hozzá. Pesten ilyenkor

éppen csak befejeződik a hétórás mozi vagy a színház. Egy-egy előadás után kis kocsma hazafelé a körúton, aztán gyakran már éjfél után a Vígyszínházzal szemben a *Szultán*, gyros, török pizza, sült padlizsán, szóval legkorábban is éjfél, mire az ágy közelébe kerülök. És akkor az még csak lefekvés,

az még nem az elalvás. Az első napokban ezért csak feküdtem hajnalig a sötétben és hallgattam, ahogy ütemesen szuszog Réthesy-Máz, és bámultam a plafont, forgolódtam, gyúrtem magam alatt a lepedőt, az átizzadt kispárnát.

Szabályzat

Felhívjuk tisztelt betegeink figyelmét a következőkre:

Az osztályt engedély nélkül és indokolatlanul el ne hagyják, és ha mégis, a szolgálatban levő ápolónak a távozás szándékát minden esetben jelezzék, még akkor is, ha az épületen belül maradnak.

Gyógyszer- és ételosztás, valamint vizit idején az osztályon kell tartózkodni. A foglalkozásokon való részvétel kötelező, a kezelés elengedhetetlen része. Hogy pontosan melyik csoportban, illetve foglalkozáson kell részt vennie, arról bekerülés után a kezelők tájékoztatják majd.

Csendes pihenő idején kizárólag a szobájukban vagy a csendes foglalkoztatóban lehet tartózkodni. Látogatás, tv-nézés, cigarettázás ez idő alatt nem megengedett. Dohányozni csak az arra kijelölt helyen lehet.

A dohányzásra kijelölt hely az I. emelet fasor felőli része. Megkérjük egyben kedves betegeinket, hogy csak a saját szobáikban tartózkodjanak, társas tevékenységre

alkalmasak a társalgók, a csendes foglalkoztató és az általános foglalkoztató helyiségek. Felhívjuk figyelmüket, hogy férfiak a női szobákban, illetve nők a férfi szobákban nem tartózkodhatnak.

Ajánlott látogatási idő:

- 9:00–14:00 óra
- 15:00–19:00 óra

A Pszichiátriai és Addiktológiai Centrum minden dolgozója nevében a Centrum vezető főorvosa.

Gyógyszerosztásos

Réthesy-Máz utolsó két kreálmányát a mosdóban, a tükör előtt hagyta, pontosabban az egyiket, a rövidebbet, folyékony szappannal felragasztotta rá:

*helyemre slisszantok.
gyógyszerosztás.*

A hosszabbik, már egész kis költemény, amikor megtaláltam és elolvastam, akkor gondoltam először én magam is, tényleg arra jutottam, hogy a *hajsza válaszítja el*-dologban lehet mégiscsak valami:

*Emerájomsasszonta
Andorka agya ronda*

*ellágy borultra derüllök,
fellegek, szárnyalok,
hintalok,*

*palinta, ebédlöm
tojás közepén sárga
lekváros palacsinta,
Kszanakszom
doktorúr tablettázatot
még mindig*

Márton bácsi

A második nap át kellett mennem a neurológiára. Mindig így csinálják, így kell, ezt tudom, ha kizárva minden szervi probléma, akkor marad és biztos a baj: a lélek.

Úgyhogy átgyalogoltam szépen, hoztak ugyan egy tolókcocsit (sztenderd protokoll), de nem kértem, mert bár a lábaimban az erő még nem volt az igazi, de azért a lebénulás ikonikus jelével mégsem óhajtottam azonosulni. Van gáz velem elég, a tolókcocij nem hagyom elfajulni a dolgokat.

A neurológia folyosóján ültem le, nem messze egy vizsgálótól.

Nyitva volt az ajtó, ezért hallottam, aztán kicsit arrébb ülve

láttam is, hogy bent kit vizsgálják, egy ősz hajú bácsit, szerintem hetven feletti, szomorú, távolba, régi időkre néző

szemekkel, beteg emberek tudnak ilyen szemekkel járni, felébredni és elkezdni egy napot minden reggel. Szegény faszi, ott ült ölébe ejtett tenyerekkel, a hátul kötős, meztelen valagat hagyó köpenyben, egyszer, mikor vakbéllel befektettek Siófokon, volt rajtam, úgyhogy tudom, milyen, tudom, hogy hogyan növeli a kiszolgáltatottság érzetét.

Az ember hajlamos benne azt gondolni, hogy azért nyitott hátulról, hogy a dokik, ápolók könnyebben seggbe kúrjanak, na, és ha esetleg azután még, hogy beteg vagy, gyenge és félig meztelen, még marad valamicske kevés az önbecsülésedből, akkor azt elveszi a véletlen: persze, hogy a szebbik nővér szedi ki egy jónagydarab szarral az ágytálat alólád.

Szóval az ember ült a széken, a semmivé váló múltba nézve,

éppen jött a doki, szembe ült le, egy sebtiben odahúzott székre,

lámpa, szemfenék-vizsgálat, feltartott mutatóujj:

ne mozgassa a fejét, csak a szemével kövesse, nystagmus, nem tudom pontosan, mi az, de tudom, azt keresnek ilyenkor.

Amikor ez a mutatóujj-követéses cucc is megvolt, akkor:

vicsoritson, jó, nyelvét öltse, rendben, pislog, gyorsabban, aztán hirtelen elkezd a doki lassan, tagoltan, hangosabban

beszélni: *Meg tudja mondani, milyen nap van?*

Komolyan mondom, elmebeteg dolog ez: süketnek attól még nem süket, meg nem is gyógyós, hogy beteg. De a doki legalább háromszor elismételte, egyre hangosabban

mondva (ha véletlenül valaki a folyosón, étkezőben, kint a pultnál

nem hallotta volna), hogy *mi-lyen-nap-van?*

A harmadik

ilyen után az ember felnéz, egyik kezét lassan a doki combjára teszi, állát még egy picit meg is emeli, és úgy mondja, mintha verset szavalna, mintha büszke úttörő, ma már cserkész, vagy valami ilyen

faszomság volna:

november 11, Márton napja. November 11-e az ókori Rómában a téli évnegyed kezdete, Mars ünnepe volt, amikor a ludat a hadisten szent madaraként fogyasztották.

A Szent Márton-legendát pedig egy 4. században élő, római katonáról gyártották, aki megtért, majd misszionárius lett.

Olyan alázatos volt, hogy egy libaólba menekült, amikor mint püspökjelöltet

keresték. Elbújt, de a libák gágogása elárulta őt.

Többek között ezért

hozzák összefüggésbe Szent Mártonnal az „áruló” libákat.

Hallom, látom is a jelenetet, fejét felszegeve,

szavalva mondja,

a szemével, ahogy a nézése átfúrja a dokit, mintha üzenetet

gravírozna a flegma, nagy tudású, fölényeskedő doktorba:

agyvérzésem volt, hülye kis fiatal faszkalap,

nem én vagyok az osztály, a folyosó bolondja,

hanem az, aki nem veszi észre magát, és a vizsgálat során

fül-orr-gégészet helyett a neurológián ordibál.

Legalábbis ezt képzeltem, vagy így láttam,

hogy ezt mondja szemeivel, felszegett álla

ezt üzeni. Tudtam, embervolta utolsó morzsája

ez, amit még összegyűjtött, gereblyézett, maradék erő, hit magában, hogy él, hogy van, még akkor is, ha kórházban, de érvényes a létezése, ezt mindenki vegye tudomásul.

Ezt láttam, a jelenet, emlékszem, megállt bennem,

belém szúrva,

aztán kinyílt a mellettem lévő ajtó és behívtak vizsgálatra.

Kokainistán

Az első két nap volt a legnehezebb. Pedig a baleset, ahol kibukott a dolog, hogy a drog, a kokain rabja vagyok,

a baleset előtt is volt velem gáz már bőven:
nem aludtam, fájt a fejem,

a tudóm, görcsöltek az izmaid, állandóan fáradt voltam, verejtékeztem.

Rámentem honlapokra is, hogy mi minden történhet velem:

mentális betegségek, skizofrénia, paranoia, ezeket olvasva

sikerült anyámnak meggyőznie arról, hogy nem játék, hogy

le kell szoknia az embernek a drogról. Pedig a kokainról

korábban azt olvastam, hogy nem okoz fizikai függőséget, mentálisan meg vagyok olyan erős, gondoltam, hogy ne csavarodjak rá a cuccra egészen.

Aztán persze semmi sem úgy lett, ahogy gondoltam, terveztem, egyre gyakrabban nyúltam a cucchoz, a bankkártyám széle is kirojtosodott, mert mint a filmekben,

azzal formáztam a csíkot, naponta akár négyszer, ötször is.

A végén már olyan volt, mintha bogarak rohagáltak volna a bőröm alatt, egy ismerős doki Kaposvárról azt mondta, hogy ez egy tipikus tünet, és hogy ne csodálkozzak, a bogarak mellett egyéb, durva hallucináció meg érzészavar is lehet. Lett is.

Az volt a szerencse, hogy volt annyi akaratom, meg volt egy olyan anyám, hogy nekiszaladtunk a leszokásnak, még akkor is, ha brutális nehéz, az állandó fáradékonyság, a belassultság, a szorongás, hogy alig, vagy egyáltalán nincs étvágy, elaludni nappal állandóan el tudnék, de éjszaka nem, akkor csak a plafonnézés meg a forgolódás, ráadásul az állandó verejtékezés és az izomgörcsök egyáltalán nem múltak még el. Amilyen könnyű volt csíkkal a világ, ez most legalább akkora szívás, megőrül az ember a megvonási tünetektől.

Pedig egyből kaptam benzodiazepánt is, meg valami átszoktató gyógyszert, merthogy lejönni a szerről csak fokozatosan lehet, csak úgy szabad, ráadásul időbe is telik, anyámnak megmondták, hogy ne néhány hétre

számítsunk, inkább hónapokra. És hogy 2 hét Kaposvár után

megyek tovább Töröcskére, rehabilitáció, folytatás, ott már telefon, tablet sem lehet majd nálam.

Vicces kis átírat is volna:

Kokainista az instán,

gondolkozz el az okain is tán.

Most akkor még egy hét Kaposvár. ■ ■ ■

■ **Mesterházy Balázs** (1974, Siófok) könyvei: *Szélen balzsam* (versek, 2006), *Soha nem látott bálnák hangja* (versek, 2017), *Geszténye placc* (novellaregény, 2018), *RANDOM* (versek, 2019).